

K r e m p e l j A n t o n

Rojen je bil 29. januarja ~~1790~~ 1790 na Poliškem vrhu pri Račgoni. Bil je sin gostača. Latinske šole je dovršil deloma v Mariboru in deloma v Gradcu. L. 1811 je stopil v bogoslovlje. L. 1814 je bil posvečen za duhovnika. Kot duhovnik je deloval v Svetinjah, Ormož. V Ormožu so ga preganjali zaradi govorov, češ, da z njimi žali cesarja, vendar kaznovan ni bil, ker mu krivice niso mogli dokazati. Zaradi njegovih izrednih sposobnosti, so ga premestili v Ptuj. Bil je zelo sposoben govornik in ljudstvo ga je zelo rado poslušalo. V Ptuj se je seznanil z zgodovinarjem Simonom Povodnom. Da je Krempelj postal zgodovinar je prav njegova zasluga. L. 1826 je bil imenovan za župnika pri Sv. Lovrencu ~~na Ptujskem~~ v Slov. goricah. Ob 300 letnici Lovrenške cerkve je imel znameniti govor, ki je bil nato natisnjen in razdeljen med ljudi. Tudi govor, ki ga je imel ob 100 letnice cerkve na Polenšku je bil natisnjen in vsakdo ga je hotel imeti.

Pa kljub temu, da se je toliko trudil za blagor slovenskega naroda, so ga začeli nekateri novošljivci sovražiti, pri višjih tožiti in na vse mogoče načine preganjati. Njegovo preveč pikro zagovarjanje mu je bilo pri nekaterih merodajnih osebah nakopala še večje nasprotovanje in tako mu slednjič ni kazalo drugega, kot da se je pogovoril z malonedeljskim župnikom Antonom Jaklinom, da sta z župnijami zamenjala. L. 1836 se je presel k Mali Nedelji, a to ga je zelo potrlo, ker je moral boljšo župnijo zamenjati za slabšo. A kmalu je Krempelj našel na prijaznem Malonedeljskem hribčku sladki mir svojega srca ter je ljubljen od ljudstva živel ondi zadovoljno in srečno. In vsled tega je postala Mala Nedelja ognjišče njegove književne delavnosti in le škoda, da je nemila smrt tako naglo zastavila njegovo pero. Umril je po kratki in mučni bolezni za vnetjem pljuč 21. decembra 1844 v 53 letu starosti. Umril je sicer, a njegov spomin še sedaj živi med ljudstvom. To si je tudi zaslužil, kajti bil je slaven govornik, goreč domoljub, neumoren slovenski pisatelj in velik dobrotnik malonedeljske župnije.

Med slovenskimi govorniki je zavzemal odlično mesto. Ljudstvo ga je hodilo poslušat od blizu in daleč. Z ognjeno besedo je vse očaral. Raič kaj lepo piše o njem: "Kar je Krempelj povedal, bilo je narodu sveto, če je kdo pristavil: Krempelj so tako rekli in ni bilo več prepira v isti stvari." Toda še več kot z ognjeno besedo, je vplival Krempelj s svojim spretnim peserom, kajti bil je tudi neumoren slovenski pisatelj. Njegovo slovstveno delovanje je za Štajerce, posebno pa za njegov razvoj velikega pomena. Pisal je mnogo in dobro o mnogih raznih predmetih, kot zgodovinar pa si je pridobil neumrljivo ime. Že kot bogoslovec je v Gradcu zlagal slovenske pripovedi, pesmi in druge primerne in potrebne sestavke. V Ormožu je zapel o Štirih letnih časih, o Kruzih, o ljutomerskih Nemškutarjih, itd., ter zložil pesmi za vsenedelje po evangelijih. Tu je tudi pripravil svoje pridige za tisk l. 1819., a mu niso dovoli, tako da jih je mogel izdati šele l. 1839.

V Ptuj je napisal Katakizem, pri Sv. Lovrencu pa je izdal Molitvenik, več pridig in življenje svetnikov. Pri Mali Nedelji je izdal "Male molitvenice", evangelije z razlago, Berilo za II. razred, kartke pridige za vse nedelje in praznike in slavnoznane "Dogodivščine".

Naslovi njegovih slovstvenih del, kolikor nam jih je znanih, so

- tile:
1. Cerkevne pesmi za vsenedelje po evangelij /1816/
 2. Molitvenice /1827/
 3. Veliki Katakizem /1827/
 4. Predga ob 3stoletnici cerkve sv. Lovrenca /1828/
 5. Molitvenice /1833/
 6. Branje o svetnikih /1833/
 7. Predga ob stoletnici cerkve na Polenšku. /1833/
 8. Predga o tih novih kristjanih v Ameriki / 1. januarja 1834/
 9. Predga za novo mešo /1837/
 10. Male molitvenice /1837/
 11. Kratke predge za vse nedelje in praznike v letu /1839/
 12. Evangelišče s kratkimi nauki /1843/
 13. Dogodivščine štajerske zemlje s posebnim pogledom na Slovence /1845/
- V "Dogodivščinah" popisuje Krempelj z veliko marljivostjo in te

meljito učenostjo zgodovino zelenega Štajerja od prvih starodavnih časov do svoje dobe. Ozira se ne le na važnejše dogodke, temveč razpravlja zelo zanimivo tudi prosveto, vero, omiko, običaje in napredek svoje domovine. K sklepu vsakega poglavja ponavlja pomenljivosti v vezani besedi, kar je ljudstvo najbolj ugajalo. S ponosom in srčno zavestjo proslavlja one čase, ki so bili našemu narodu mili, plakaje pa toži, kjerkoli je zadela domovino grenka usoda. Knjigo diči več slik, katere je kaplan Eilec v ta namen spret no ~~xxxxxxxx~~ narisal.

Krempelj je bil do svoje smrti marljiv sotrudnik "Novic", in tudi v nemščine je pisal več zanimivih zgodovinskih sestavkov.

V znak hvaležnosti so mu Štajerski Slovenci postavili spomenik na južni strani Malonedeljske cerkve. Spomenik je bil z veliko slovestnostjo odkrit 11. avgusta 1895. Slavnostni govor je imel prof. dr. Anton Medveč v katerem je orisal Krempelja kako je deloval za Katoliško cerkev in mili slovenski jezik. Na okusno izklesani marmornati piramidi se nahaja nad napisom lično izdelana knjiga "Dogodivščine štajerske zemlje", zlati napis na spomeniku pa se glasi:

Antonu
Krempeljnu
malonedeljskemu župniku
in slovenskemu pisatelju
1790 postavili 1844

Počivaj misno narodnjak,
v gomili častni svoji, davni!
Saj zemlja je slovenska tu,
kjer spavaš ti, anton naš slavni!
A narod le, učiš nas ti,
ki domovino ljubi, brani,
ki dela, trudi se za njo,
zasluži, da si jo ohrani!

Gorazd.

Te besede so prva in zadnja kitica Aškerčeve pesmi "Antonu Krempelju".

O Antonu Krempelju so več ali manj obširno pisali:

J. Macun v "Književni zgodovini Slov. Štajerja" str. 80 do 83.

B. Raič v "Narodnjem Koledarju Matice Slovenske" za l. 1869.

Dr. Glaser v "Zgodovini slov. slovstva II. del, str. 183 in 184.

Dr. A. Medveč v "Dóm in Svet" l. 1895 št. 21., kjer se nahaja tudi Krempeljnova slika.

Julius
312/I-15

1. Cerkevna pesni za vseobdelje po evangelijih /1816/

2. Molitvenice /1827/

3. Veliki Katekizem /1827/

4. Pregled opštolske cerkve sv. Lovrenca /1828/

5. Molitvenice /1837/

6. Branje o svetnikih /1837/

7. Pregled ob štolski cerkve sv. Tofanškem /1837/

8. Pregled o tip novih krstjanin v Ameriki /1. januarja 1834/

9. Pregled za novo mejo /1837/

10. Male molitvenice /1837/

11. Kratke pregibe za vse nebelje in praznike v letu /1839/

12. Evangelizacija s kratkimi nauki /1847/

13. Dogodivščine štajerske zemlje s posebnim pregledom za Slovene /1845/

V "Dogodivščinah" opisuje Krempelj z veliko marljivostjo in se